

Віртуальна мандрівка «Пам'ятки образотворчого мистецтва та архітектури України першої половини ХІХ ст.».

Урок присвячений малярському доробку Тараса Шевченка і тим місцям, які він відвідав у 1843—1847 рр., тобто під час перших двох приїздів в Україну у зрілому віці. Під час навчання в Петербурзькій академії мистецтв у 1843 році Шевченко приїхав до маєтку поміщика Григорія Тарновського у Качанівці. Сюди він привіз картину «Катерина» – одне з найвідоміших полотен в українському мистецтві. Вона залишилась у маєтку і стала власністю Тарновських, адже Григорій Степанович був її замовником.

Шевченко Т. Катерина. 1842 р.

Штернберг В. Садба Г. С. Тарновського в Качанівці. 1837 р.

Тарас Шевченко не малював палацово-паркових комплексів, хоча там проводив чимало часу. Окрім маєтку в Качанівці, митець бував і в Сокиринцях (поміщики Ґалаґани), Яготині (маєток князя М. Рєпніна), Седневі (маєток

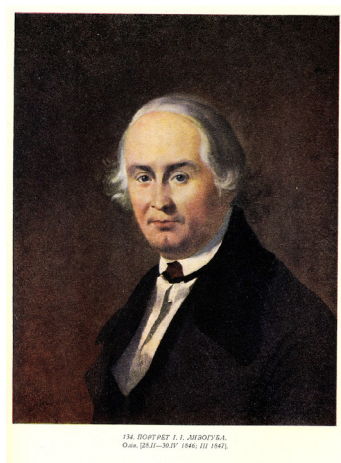
Лизогубів) та інших. Митець заробляв гроші, виконуючи портрети на замовлення. Серед них портрет Василька і Варвари Рєпніних, парний портрет подружжя Платона і Ганни Закревських.

Шевченко Т. Портрет Варвари і Василька Рєпніних. 1844 р.

Шевченко Т. Парний портрет Ганни і Платона Закревських. 1843 р.

**Шевченко Т. Портрет Іллі Івановича Лизогуба.
1846 р.**

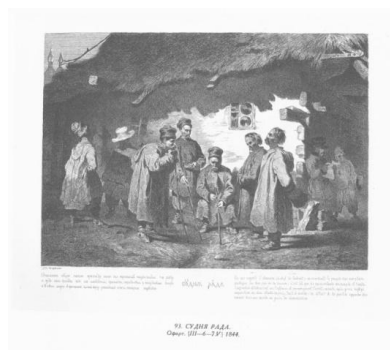
**Підпис: Шевченко Т. Портрет Катерини Кейкуатової.
1847 р.**

Під час першого приїзду на батьківщину митець працював над серією офортів «Мальовнича Україна», або «Живописна Україна» (офорт – це різновид гравюри на металі з протравленням рисунка соляною або сірчаною кислотою). Це мало бути періодичне видання, що розповідало б про історію та культуру України, але вдалося надрукувати лиш один випуск із шістьма офортами.

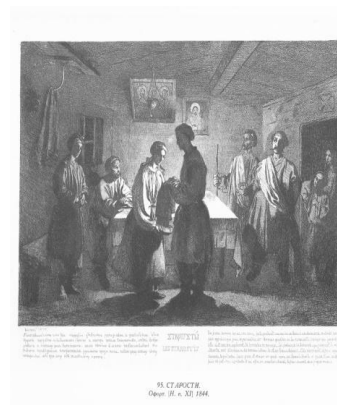
Шевченко Т. Дари в Чигирині 1649 року. Папір, офорт. 1844 р.

Шевченко Т. Судня рада. Папір, офорт. 1844 р.

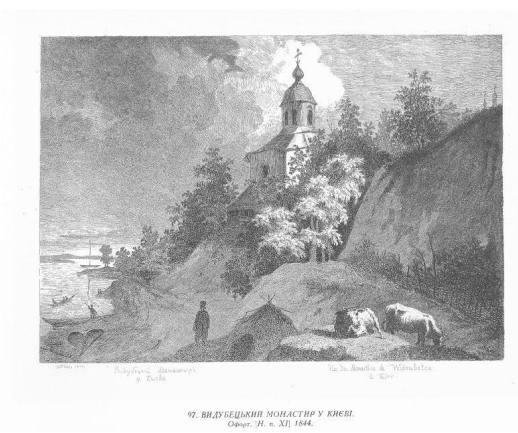
Шевченко Т. Казка. Папір, офорт. 1844 р.

Шевченко Т. Старости. Папір, офорт. 1844 р.

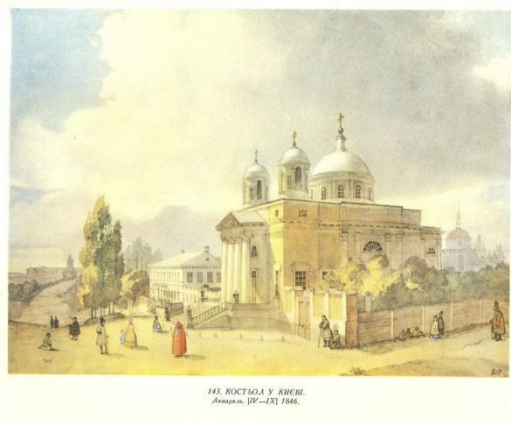

Шевченко Т. У Києві. Папір, офорт. 1844 р.

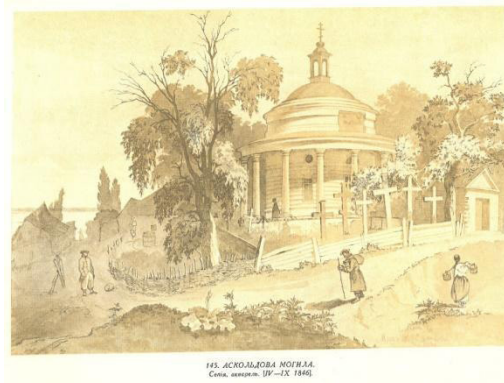

Шевченко Т. Видубицький монастир у Києві. 1844 р.

Серед його мистецького доробку є низка пейзажів Києва, де він прожив 2 роки (якщо підсумувати всі періоди перебування Шевченка в місті).

**Шевченко Т. Костел святого Олександра в Києві.
1846 р.**

Шевченко Т. Аскольдова могила. 1846 р.

Тарас Шевченко був співробітником Археографічної комісії, яка вивчала пам'ятки старовини. Він змальовував історичні архітектурні об'єкти та пам'ятки історії. Найвідоміша серед них – Іллінська церква в селі Суботів, де, за переказами, поховали Богдана Хмельницького.

**Шевченко Т. Богданова церква у Суботіві.
1845 р.**

Як підсумок, зазначимо, що в 1843–1847 рр. художник виконав цілу низку відомих малярських творів. На них зафіксовано, зокрема, і пам'ятки архітектури України першої половини XIX ст.

Завдання

Проаналізуйте уривок з листа Тараса Шевченка до чернігівського губернатора Павла Гессе (1844) і дайте відповіді на питання:

«Малоросія давно мала своїх і композиторів, і живописців, і поетів. ....Ті, які бачили одного разу нашу країну, кажуть, що бажали б жити і померти на її прекрасних полях... Я, як член її великого сімейства, служу їй якщо не на істотну користь, то принаймні на славу імені України.... Задумав я видання, назване мною «Мальовнича Україна». Видання поділяється на три частини. 1-а – види, примітні або красою, або історичними спогадами. 2-а – народний побут теперішнього часу і 3-тя - історія».

1. Задля якої мети Т. Шевченко задумав періодичне видання «Мальовнича Україна»?
2. З яким проханням він міг звернутися в листі до високопоставленого чиновника?
3. Поміркуйте, чому в листі використано термін «Малоросія»?